

Ny dataskyddslag

Kompletterande bestämmelser
till EU:s dataskyddsförordning

Betänkande av Dataskyddsutredningen

Stockholm 2017

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Regeringen beslutade den 25 februari 2016 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att föreslå de anpassningar och kompletterande författningsbestämmelser på generell nivå som den nya dataskyddsförordningen ger anledning till (dir. 2016:15).

Som särskild utredare förordnades samma dag justitierådet Inga-Lill Askersjö.

Som experter att biträda utredningen förordnades den 23 mars 2016 juristen Carolina Brånby, dataskyddschefen Caroline Olstedt Carlström, rättssakkunnige Manne Heimer, rättsliga utredaren Per Kjellsson, chefsjuristen Hans-Olof Lindblom, kammarrättsrådet Elisabet Reimers, doktoranden Daniel Westman samt förbundsjuristen Staffan Wikell. Elisabet Reimers entledigades från uppdraget den 15 december 2016.

Som sakkunnig i utredningen förordnades den 1 november 2016 chefsrådmannen Maria Eka, som även har haft ett särskilt uppdrag att bistå sekretariatet med vissa frågor.

Som sekreterare anställdes den 1 mars 2016 juristen Maria Jonsson och den 17 mars 2016 enhetschefen Ulrika Söderqvist. Den 15 oktober 2016 anställdes rättsliga specialisten Jenny Nyman för tiden till och med den 31 mars 2017.

Utredningen, som har tagit sig namnet Dataskyddsutredningen, överlämnar härmed betänkandet Ny dataskyddslag (SOU 2017:39). Experterna och den sakkunniga har deltagit i utredningsarbetet i sådan utsträckning att det har varit motiverat att formulera betänkandet i vi-form. Uppdraget är härmed slutfört.

Stockholm den 12 maj 2017

Inga-Lill Askersjö

*/ Ulrika Söderqvist
Maria Jonsson
Jenny Nyman*

Innehåll

Förkortningar	15
Sammanfattning	19
Summary	29
1 Författningsförslag.....	39
1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.....	39
1.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	51
1.3 Förslag till förordning om ändring i arkivförordningen (1991:446).....	53
1.4 Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.....	55
2 Vårt uppdrag och arbete	59
2.1 Uppdraget.....	59
2.2 Avgränsningar	59
2.3 Utredningsarbetet	60
3 Gällande rätt.....	63
3.1 Inledning.....	63
3.2 Internationella överenskommelser	64
3.2.1 Förenta Nationerna.....	64

3.2.2	OECD	64
3.3	Europarätt	65
3.3.1	Europarådet	65
3.3.2	Europeiska unionen	66
3.4	Svensk rätt	68
3.4.1	Regeringsformen	68
3.4.2	Dataskyddsdirektivets genomförande	68
4	EU:s dataskyddsreform	71
4.1	Allmänt om reformen	71
4.2	Dataskyddsförordningen	72
4.2.1	Förordningens syfte	73
4.2.2	Tillämpningsområdet	73
4.2.3	Sakliga förändringar	75
5	Ett nytt svenskt regelverk om dataskydd	77
5.1	Vårt uppdrag	77
5.2	Överväganden och förslag	78
5.2.1	Personuppgiftslagen, personuppgiftsförordningen och Datainspektionens föreskrifter ska upphävas	78
5.2.2	Ett regelverk som kompletterar dataskyddsförordningen på generell nivå ska införas	79
5.2.3	Avvikande bestämmelser i annan lag eller i förordning ska ha företräde	83
6	Behandling av personuppgifter utanför dataskyddsförordningens tillämpningsområde	87
6.1	Vårt uppdrag	87
6.2	Gällande rätt	87
6.3	Dataskyddsförordningen	88
6.4	Överväganden och förslag	89

6.4.1	Vad faller utanför unionsrättens tillämpningsområde?	90
6.4.2	Ska förordningens bestämmelser göras gällande utanför deras tillämpningsområde?	91
6.4.3	Vem ska utöva tillsyn?	93
7	Förhållandet till yttrande- och informationsfriheten	95
7.1	Vårt uppdrag.....	95
7.2	Gällande rätt.....	95
7.3	Dataskyddsförordningen.....	98
7.4	Våra överväganden och förslag.....	98
8	Rättslig grund för behandling av personuppgifter	103
8.1	Vårt uppdrag.....	103
8.2	Dataskyddsförordningen.....	103
8.2.1	Laglig behandling.....	103
8.2.2	Begreppet nödvändig.....	105
8.2.3	Förhållandet mellan artiklarna 5 och 6 i dataskyddsförordningen	106
8.3	Överväganden och förslag.....	108
8.3.1	Grunden för behandlingen ska i vissa fall vara fastställd	108
8.3.2	Behandling för att uppfylla en rättslig förpliktelse	113
8.3.3	Behandling som ett led i myndighetsutövning....	119
8.3.4	Behandling för att utföra uppgifter av allmänt intresse	122
8.3.5	Särskilda bestämmelser som anpassar tillämpningen av dataskyddsförordningen.....	133
8.3.6	Inledande upplysningsbestämmelse	135
8.4	Sammanfattning	135

9	Barns samtycke som rättslig grund	137
9.1	Vårt uppdrag	137
9.2	Gällande rätt	137
9.3	Dataskyddsförordningen	138
9.3.1	Samtycke som rättslig grund för behandling av personuppgifter	138
9.3.2	Personuppgifter som rör barn förtjänar ett särskilt skydd.....	140
9.3.3	Barns samtycke.....	141
9.4	Utgångspunkter för vår bedömning.....	142
9.4.1	Inledning.....	142
9.4.2	Barnets bästa och barnets rätt till integritet	142
9.4.3	När är artikel 8.1 i dataskyddsförordningen tillämplig?	144
9.4.4	Något om olika åldersgränser i svensk lagstiftning.....	149
9.4.5	Direktreklam till barn	151
9.4.6	Yttranden till utredningen angående åldersgränsen	152
9.5	Överväganden och förslag.....	153
10	Känsliga personuppgifter	161
10.1	Vårt uppdrag	161
10.2	Dataskyddsförordningen	161
10.3	Vad betyder kravet på stöd i nationell rätt?	162
10.4	Den registrerades samtycke	166
10.4.1	Gällande rätt	166
10.4.2	Överväganden.....	166
10.5	Arbetsrätt, social trygghet och socialt skydd	167
10.5.1	Gällande rätt	167
10.5.2	Överväganden och förslag	167
10.6	Viktigt allmänt intresse	171
10.6.1	Gällande rätt	171

10.6.2	Överväganden och förslag.....	172
10.7	Hälso- och sjukvård och social omsorg.....	182
10.7.1	Gällande rätt	182
10.7.2	Överväganden och förslag.....	184
10.8	Folkhälsa.....	186
10.8.1	Gällande rätt	186
10.8.2	Överväganden	187
11	Personuppgifter som rör lagöverträdelser.....	189
11.1	Vårt uppdrag.....	189
11.2	Gällande rätt	189
11.3	Dataskyddsförordningen.....	191
11.4	Överväganden och förslag.....	192
12	Personnummer och samordningsnummer	197
12.1	Vårt uppdrag.....	197
12.2	Gällande rätt	197
12.3	Dataskyddsförordningen.....	198
12.4	Överväganden och förslag.....	199
13	Begränsningar av vissa rättigheter och skyldigheter i dataskyddsförordningen	201
13.1	Vårt uppdrag.....	201
13.2	Dataskyddsförordningen.....	201
13.3	Gällande rätt	203
13.4	Överväganden och förslag.....	204
13.4.1	Sekretess och tystnadsplikt ska gå före informationsplikten.....	204
13.4.2	Löpande text som utgör utkast eller minnesanteckning ska inte omfattas av rätten till registerutdrag	206
13.4.3	Något om rätten att göra invändningar	207

13.4.4	Regeringen ska få meddela föreskrifter om ytterligare undantag	208
14	Arkiv och statistik	209
14.1	Vårt uppdrag	209
14.2	Gällande rätt	210
14.3	Dataskyddsförordningen	211
14.3.1	Direkt tillämpliga bestämmelser	211
14.3.2	Bestämmelser som ger utrymme för nationella undantag	213
14.4	Överväganden och förslag – arkivändamål av allmänt intresse	214
14.4.1	Allmänt intresse	214
14.4.2	Rättslig grund och tillåten vidarebehandling.....	215
14.4.3	Förhållandet till arkivlagstiftningen och behandling av känsliga personuppgifter.....	220
14.4.4	Lämpliga skyddsåtgärder	223
14.4.5	Undantag från vissa av den registrerades rättigheter	228
14.4.6	Organ som bör jämsställas med myndigheter	233
14.5	Överväganden och förslag – statistiska ändamål	234
14.5.1	Statistik	234
14.5.2	Rättslig grund och tillåten vidarebehandling.....	235
14.5.3	Känsliga personuppgifter.....	236
14.5.4	Lämpliga skyddsåtgärder	238
14.5.5	Undantag från vissa av den registrerades rättigheter	240
15	Förhandstillstånd	243
15.1	Vårt uppdrag	243
15.2	Gällande rätt	243
15.3	Dataskyddsförordningen	244
15.4	Överväganden	244

16	Godkännande av certifieringsorgan	247
16.1	Vårt uppdrag.....	247
16.2	Dataskyddsförordningen.....	247
16.3	Överväganden	249
16.3.1	Certifiering, ackreditering och Swedac	249
16.3.2	Vår bedömning	249
17	Sekretess.....	253
17.1	Vårt uppdrag.....	253
17.2	Allmänt om grundlags- och sekretessregleringen.....	253
17.3	Sekretess hos tillsynsmyndigheten	255
17.3.1	Gällande rätt	255
17.3.2	Dataskyddsförordningen	257
17.3.3	Överväganden	257
17.4	Tystnadsplikt för dataskyddsombud	259
17.4.1	Gällande rätt	259
17.4.2	Dataskyddsförordningen	259
17.4.3	Överväganden och förslag.....	260
17.5	Sekretess för uppgifter som behandlas i strid mot personuppgiftsregleringen.....	263
17.5.1	Gällande rätt	263
17.5.2	Överväganden och förslag.....	265
17.6	Generalklausulen.....	267
17.6.1	Gällande rätt	267
17.6.2	Överväganden och förslag.....	268
17.7	Sekretess för uppgifter i verksamhet för teknisk bearbetning och lagring	269
17.7.1	Gällande rätt	269
17.7.2	Överväganden och förslag.....	270
18	Sanktioner	273
18.1	Vårt uppdrag.....	273
18.2	Vad är en sanktion?	273

18.3	Gällande rätt	274
18.3.1	Skadestånd	274
18.3.2	Straff.....	275
18.3.3	Vite.....	276
18.4	Dataskyddsförordningen	277
18.4.1	Skadestånd	277
18.4.2	Administrativa sanktionsavgifter	278
18.4.3	Andra sanktioner.....	281
18.5	Sanktionsavgifter inom offentlig sektor	281
18.5.1	Vad är en sanktionsavgift?.....	281
18.5.2	Viten och sanktionsavgifter mot det allmänna....	282
18.5.3	Överväganden och förslag	287
18.6	Övriga sanktioner och förbudet mot dubbelbestraffning.....	291
18.6.1	Medlemsstaternas åligganden.....	291
18.6.2	Allmänt om kriminalisering	292
18.6.3	Dubbelprövningsförbudet.....	294
18.6.4	Överväganden och förslag	294
18.7	Betalning och verkställighet.....	298
18.7.1	Överväganden och förslag	298
19	Processuella frågor.....	299
19.1	Vårt uppdrag	299
19.2	Kapitlets disposition.....	300
19.3	Rättsmedel mot den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet	300
19.3.1	Gällande rätt	300
19.3.2	Dataskyddsförordningen.....	301
19.3.3	Överväganden och förslag	302
19.4	Klagomål till tillsynsmyndigheten.....	305
19.4.1	Gällande rätt	305
19.4.2	Dataskyddsförordningen.....	305
19.4.3	Överväganden och förslag	305

19.5	En rättssäker handläggning hos tillsynsmyndigheten	308
19.5.1	Gällande rätt	308
19.5.2	Dataskyddsförordningen	309
19.5.3	Överväganden och förslag.....	310
19.6	Gemensamma tillsynsinsatser	319
19.6.1	Gällande rätt	319
19.6.2	Dataskyddsförordningen	321
19.6.3	Överväganden	323
19.7	Överklagande av tillsynsmyndighetens beslut	324
19.7.1	Gällande rätt	324
19.7.2	Dataskyddsförordningen	325
19.7.3	Överväganden och förslag.....	325
19.8	Överklagande av andra beslut	330
19.8.1	Överväganden och förslag.....	330
19.9	Ideella organisationer som är verksamma inom dataskyddsområdet	331
19.9.1	Dataskyddsförordningen	331
19.9.2	Överväganden	331
19.10	Parallella domstolsförfaranden.....	335
19.10.1	Dataskyddsförordningen	335
19.10.2	Överväganden	336
20	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	339
20.1	Vårt uppdrag.....	339
20.2	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser i förordningen	339
20.3	Överväganden och förslag.....	340
21	Konsekvenser	345
21.1	Vårt uppdrag.....	345
21.2	Förändringar som följer av våra förslag.....	346

21.3	Ekonomiska konsekvenser.....	348
21.3.1	Ekonomiska konsekvenser för det allmänna.....	348
21.3.2	Ekonomiska konsekvenser för enskilda	349
21.4	Konsekvenser i övrigt.....	350
22	Författningskommentar	353
22.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning	353
22.2	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	387
 Bilagor		
Bilaga 1 Kommittédirektiv 2016:15		391
Bilaga 2 Dataskyddsförordningen.....		417

Förkortningar

Artikel 29-gruppen	Artikel 29-arbetsgruppen för skydd av personuppgifter
dataskyddsdirektivet	Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter
dataskyddsförordningen	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)
dataskyddskonventionen	Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk data-behandling av personuppgifter
dataskyddsrambeslutet	Rådets rambeslut 2008/977/RIF av den 27 november 2008 om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete

DIFS	Datainspektionens författningssamling
dir.	direktiv
dnr	diarienummer
Ds	Departementsserien
EU	Europeiska unionen
EU-domstolen	Europeiska unionens domstol/ Europeiska gemenskapernas domstol
Europadomstolen	Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna
Europakonventionen	Europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna
f.	följande sida/sidor
FN	Förenta Nationerna
förordning nr 45/2001	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitu- tionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter
HFD	Högsta förvaltningsdomstolens årsbok
JK	Justitiekanslern
JO	Riksdagens ombudsmän
Ju	Justitiedepartementet
kommissionen	Europeiska kommissionen

LOU	lagen (2016:1145) om offentlig upphandling
NJA	Nytt juridiskt arkiv
nya dataskyddsdirektivet	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling
OSL	offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
prop.	regeringens proposition
PUF	personuppgiftsförordningen (1998:1191)
PUL	personuppgiftslagen (1998:204)
rskr.	riksdagsskrivelse
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SOU	Statens offentliga utredningar

Sammanfattning

Inledning

EU:s nya dataskyddsförordning ska tillämpas från och med den 25 maj 2018. Dataskyddsförordningen är direkt tillämplig i Sverige men ger utrymme för kompletterande nationella bestämmelser av olika slag.

Vårt övergripande uppdrag har varit att föreslå en ny nationell reglering som på ett generellt plan kompletterar dataskyddsförordningen. I vårt uppdrag har däremot inte ingått att se över de s.k. registerförfattningarna eller annan sektorsspecifik reglering om behandling av personuppgifter. Vi har inte heller haft i uppdrag att analysera eller beskriva vilka förändringar som dataskyddsförordningen i sig innebär. Det är därmed bara ett fåtal av alla de frågor som regleras i dataskyddsförordningen som behandlas eller ens nämns i detta betänkande.

Vi har, inom ramen för vårt uppdrag, strävat efter att den personuppgiftsbehandling som är tillåten i dag i möjligaste mån ska kunna fortsätta. Vårt arbete har alltså inte syftat till att vare sig utvidga eller inskränka möjligheterna till behandling av personuppgifter, annat än då dataskyddsförordningen kräver en sådan förändring.

Ett nytt svenskt regelverk om dataskydd

Vi föreslår att personuppgiftslagen (1998:204) och personuppgiftsförordningen (1998:1191) ska upphävas och att de kompletterande bestämmelser som är av generell karaktär samlas i en ny övergripande lag och förordning om dataskydd. För att betona att författningarna inte är heltäckande, utan endast utgör komplement till dataskyddsförordningen, bör de benämnas lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning respektive förordningen med

kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vi har valt att kalla den nya lagen *dataskyddslagen* i detta betänkande.

Dataskyddsförordningen ska gälla även i verksamhet som inte omfattas av unionsrätten

Behandling av personuppgifter som utförs som ett led i en verksamhet som inte omfattas av unionsrätten, t.ex. i verksamhet som rör nationell säkerhet, omfattas inte av dataskyddsförordningen. Detsamma gäller behandling av personuppgifter i verksamhet som omfattas av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. För att säkerställa att det inom varje verksamhet finns ett fullgott skydd av personuppgifter anser vi dock att förordningens bestämmelser i tillämpliga delar bör gälla även i dessa fall. Vårt förslag om utsträckt tillämpningsområde hindrar dock inte att det för en viss sådan verksamhet införs en särskild reglering, om det skulle anses mer lämpligt.

Sektorsspecifika bestämmelser ska ha företräde framför dataskyddslagen

De bestämmelser som vi föreslår är av generell karaktär. På vissa områden kommer det att finnas behov av lag- eller förordningsbestämmelser kring behandling av personuppgifter som avviker från dataskyddslagens reglering. Det kan t.ex. röra sig om bestämmelser som specificerar den rättsliga grunden för en myndighets behandling av personuppgifter, begränsningar av rätten att behandla känsliga personuppgifter i en viss verksamhet eller särskilda förfaranderegler. Vi föreslår att sådana avvikande bestämmelser ska ha företräde framför dataskyddslagen. Det innebär dock inte att de därigenom också får företräde framför dataskyddsförordningen inom det aktuella området. För att en avvikande bestämmelse i exempelvis en registerförfattning ska kunna tillämpas, måste den vara förenlig med dataskyddsförordningen och avse en fråga som får särregleras genom nationell rätt.

Annorlunda förhåller det sig när det gäller verksamhet som inte omfattas av unionsrätten, dvs. där dataskyddsförordningen inte är direkt tillämplig men där den har fått ett utsträckt tillämpningsområde genom dataskyddslagen. I det fallet kan det genom ett undantag i lag eller förordning föreskrivas att dataskyddsförord-

ningen inte ska gälla i verksamheten. Ett sådant undantag kan också ange att endast vissa delar av dataskyddsförordningen inte ska gälla.

Förhållandet till våra grundlagar förändras inte

Våra detaljerade tryck- och yttrandefrihetsgrundlagar är unika i jämförelse med hur motsvarande reglering ser ut i övriga Europa. Data-skyddsförordningen inskränker inte möjligheterna att behandla personuppgifter på det grundlagsreglerade området. Det får inte råda någon osäkerhet kring detta, eftersom det skulle kunna få påverkan på vitala och mycket känsliga delar av den opinionsskapande verksamheten, såsom meddelarfrihet och källskydd. Vi föreslår därför en upplysningsbestämmelse som tydliggör att bestämmelserna i data-skyddsförordningen och i dataskyddslagen inte ska tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot grundlagsbestämmelserna om tryck- och yttrandefrihet.

Utanför det grundlagsskyddade området föreslår vi att ett undantag från dataskyddsförordningen införs för sådan behandling av personuppgifter som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande. Vissa av dataskyddsförordningens bestämmelser, bland annat de som rör säkerhet för personuppgifter, ska dock tillämpas även i dessa fall.

Utrymmet för att ge offentlighetsprincipen företräde framför personuppgiftsregleringen är tydligt i dataskyddsförordningen. Tryckfrihetsförordningens reglering om allmänhetens tillgång till handlingar kan alltså fortsätta att tillämpas, även när det gäller allmänna handlingar som innehåller personuppgifter.

Barn som har fyllt 13 år ska i vissa fall kunna samtycka till behandling av personuppgifter

Enligt förordningen ska ett barn ha fyllt 16 år för att självt kunna samtycka till behandling av personuppgifter vid erbjudandet av informationssamhällets tjänster, t.ex. sociala medier, söktjänster och s.k. appar för smarta enheter. Vi föreslår att denna åldersgräns ska sänkas till 13 år i Sverige. För barn yngre än så krävs att samtycket lämnas av vårdnadshavaren eller att barnets samtycke godkänns av denne.

Rättsliga förpliktelser, myndighetsutövning och uppgifter av allmänt intresse ska vara särskilt reglerade för att utgöra rättslig grund

Enligt dataskyddsförordningen måste en rättslig förpliktelse, myndighetsutövning eller uppgift av allmänt intresse vara fastställd i enlighet med nationell rätt eller unionsrätt för att kunna utgöra rättslig grund för behandling av personuppgifter. Vi föreslår bestämmelser i dataskyddslagen som förtydligar hur dessa företeelser fastställs i enlighet med svensk rätt. En rättslig förpliktelse är enligt svensk rätt fastställd om den gäller enligt lag eller annan författning eller följer av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning. Myndighetsutövning fastställs i svensk rätt genom lag eller annan författning. Uppgifter av allmänt intresse är fastställda i enlighet med svensk rätt om de följer av lag eller annan författning eller av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning.

Med anledning av att vårt uppdrag har omfattat arkivfrågor har vi uppmärksammat att enskilda arkivinstitutioner kan sakna en fastställd rättslig grund för behandling av personuppgifter. I avvaktan på den breda översyn av arkivväsendet som regeringen har aviserat, föreslår vi att rättslig grund ska kunna fastställas av Riksarkivet, genom föreskrifter eller beslut i enskilda fall.

Känsliga personuppgifter får behandlas bara om det uttryckligen är tillåtet

Enligt dataskyddsförordningen gäller som huvudregel, liksom tidigare, ett förbud mot behandling av känsliga personuppgifter. Behandling av sådana personuppgifter får ske bara om det finns stöd i någon av förordningens undantagsbestämmelser. Vissa undantag från förbudet följer direkt av förordningen, medan andra förutsätter stöd även i nationell rätt. Vi föreslår att ett sådant stöd ska införas i dataskyddslagen när det gäller nödvändig behandling av personuppgifter på arbetsrättens område, inom hälso- och sjukvård, i social omsorg, i arkivverksamhet och i statistisk verksamhet. Stödet för behandlingen ska vara förenat med vissa restriktioner.

Myndigheter ska få behandla känsliga personuppgifter med stöd av ett nytt myndighetsundantag

Myndigheter har ofta berättigade skäl att behandla känsliga personuppgifter och i många fall sker detta i den registrerades eget intresse. För att säkerställa att nödvändig behandling kan ske även efter det att dataskyddsförordningen börjar gälla bedömer vi att det krävs ett nytt undantag för behandling av känsliga personuppgifter hos myndigheter. Vi föreslår att sådan behandling ska få ske

- i löpande text om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av ett ärende,
- om uppgifterna har lämnats till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag, eller
- i enstaka fall, om det är absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen och behandlingen inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet.

Vi föreslår också att det vid behandling som sker med stöd av det nya myndighetsundantaget ska vara förbjudet att använda sökbegrepp som avslöjar känsliga personuppgifter.

Personuppgifter som rör lagöverträdelse ska få behandlas av myndigheter och annars bara om det uttryckligen är tillåtet

Vi föreslår att behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål, lagöverträdelse som innefattar brott eller straffprocessuella tvångsmedel även fortsättningsvis ska få utföras av myndigheter.

För att andra än myndigheter ska få behandla sådana uppgifter föreslår vi att det måste finnas uttryckligt stöd i lag eller förordning eller i föreskrifter eller förvaltningsbeslut från Datainspektionen. Vi föreslår ett sådant stöd i lag när det gäller uppgifter som behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, förutsatt att behandlingen sker som en följd av de skyldigheter att bevara och vårda handlingar som anges i arkivlagstiftningen och andra föreskrifter.

Personnummer får under vissa förutsättningar behandlas även i fortsättningen

Vi föreslår att uppgifter om personnummer eller samordningsnummer även fortsättningsvis ska få behandlas när det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl.

Det finns begränsningar för när arkiverade uppgifter och statistikuppgifter får användas för åtgärder mot den registrerade

Personuppgifter som behandlas enbart för arkivändamål av allmänt intresse eller för statistiska ändamål får enligt vårt förslag inte användas för att vidta åtgärder i fråga om den registrerade, annat än om det finns synnerliga skäl med hänsyn till den registrerades vitala intressen.

Begränsningen i fråga om arkiverade uppgifter ska inte gälla för myndigheter. Det ska däremot begränsningen rörande statistikuppgifter göra.

Rätten till registerutdrag och information m.m. ska i vissa fall vara begränsad

Den registrerades rättigheter stärks genom dataskyddsförordningen. Dessa rättigheter är dock inte ovillkorliga. Vissa viktiga undantag från rättigheterna regleras direkt i förordningen. Vi föreslår därutöver att rätten till information och s.k. registerutdrag inte ska gälla uppgifter som omfattas av sekretess. Rätten till registerutdrag ska som huvudregel inte heller gälla personuppgifter som finns i löpande text som utgör utkast eller minnesanteckning. Hos Riksarkivet och andra arkivmyndigheter ska rätten till registerutdrag, rättelse m.m. vara begränsad när det gäller personuppgifter som finns i arkivmaterial som tagits emot för förvaring av myndigheten.

Vissa beslut som fattas av en personuppgiftsansvarig myndighet får överklagas till domstol

I likhet med vad som gäller enligt personuppgiftslagen ska vissa beslut som en myndighet fattar i egenskap av personuppgiftsansvarig kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det gäller sådana beslut som myndigheten fattar med anledning av att den registrerade utövar sina rättigheter enligt dataskyddsförordningen. Det kan t.ex. röra sig om avslagsbeslut på begäran om att den registrerade ska få tillgång till sina personuppgifter, att uppgifter ska rättas eller raderas eller att en behandling ska begränsas.

Den registrerade kan begära skadestånd

Den registrerade har enligt dataskyddsförordningen rätt till ersättning från den personuppgiftsansvarige eller ett personuppgiftsbiträde om skada har uppstått på grund av överträdelser av förordningen. Vi föreslår att det i dataskyddslagen förtydligas att denna rätt till skadestånd även gäller vid överträdelser av bestämmelser i dataskyddslagen och andra författningar som kompletterar förordningen.

Datainspektionen ska utöva tillsyn

Datainspektionen ska vara den myndighet som ska utöva tillsyn och övervaka att bestämmelserna i dataskyddsförordningen och dataskyddslagen efterlevs. Inspektionens tillsynsbefogenheter anges i dataskyddsförordningen. Dessa befogenheter ska enligt vårt förslag gälla även vid tillsynen över att dataskyddslagen och annan kompletterande lagstiftning följs.

Datainspektionens beslut enligt dataskyddsförordningen och dataskyddslagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Datainspektionen ska behandla klagomål inom tre månader

Om en registrerad anser att personuppgifter behandlas på ett sätt som strider mot dataskyddsförordningen kan ett klagomål lämnas in till Datainspektionen. Klagomålet ska behandlas inom tre månader. Om det inte sker får den registrerade enligt vårt förslag begära ett

besked i frågan om Datainspektionen avser att utöva tillsyn eller inte. Om Datainspektionen behöver mer tid för att behandla klagomålet, får begäran avslås genom ett motiverat beslut. Den registrerade får överklaga detta beslut till allmän förvaltningsdomstol genom en s.k. dröjsmålstalan.

Sanktionsavgift kan tas ut även av myndigheter som gör fel

Genom dataskyddsförordningen införs en möjlighet för Datainspektionen att ta ut en administrativ sanktionsavgift av ett företag eller andra enskilda som bryter mot dataskyddsregleringen. En sådan sanktionsavgift ska enligt vårt förslag även kunna tas ut av en myndighet.

Vi föreslår inte någon straffbestämmelse motsvarande den som gäller enligt personuppgiftslagen.

Sekretessfrågor

Genom dataskyddsförordningen införs en skyldighet för myndigheter och vissa företag att utse ett dataskyddsombud. Ombudet ska vara bundet av sekretess enligt unionsrätten eller den nationella rätten.

För dataskyddsombud som deltar i det allmännas verksamhet gäller offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser om sekretess. För den privata sektorn föreslår vi att tystnadsplikt ska gälla för dataskyddsombud i fråga om sådant som ombudet har fått veta om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

Konsekvenser

Dataskyddsförordningens direkt tillämpliga bestämmelser kommer att leda till konsekvenser, både för det allmänna och för enskilda. Vi har dock inte haft i uppgift att bedöma eller redovisa dessa konsekvenser. I vårt uppdrag ingår däremot att bedöma konsekvenserna av våra förslag, i den mån dessa medför förändringar jämfört med vad som gäller i dag.

Våra förslag innebär att Riksarkivet, Datainspektionen och de allmänna förvaltningsdomstolarna får något fler arbetsuppgifter. Vi

bedömer dock att kostnadsökningarna för berörda aktörer inte kommer att bli större än att de ryms inom de befintliga anslagen.

Våra förslag medför inga nya kostnader eller ökad administrativ börda för enskilda.

Vi anser att förslagen stärker skyddet för enskildas personliga integritet.